

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การตรวจสอบประวัติผู้สมัครเข้ารับราชการเป็นข้าราชการตำรวจ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีหนังสือ ที่ ดช ๐๐๐๙.๒๔๒/๓๓๖๒ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า ในการรับสมัครและคัดเลือกบุคคลภายนอกเพื่อบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการตำรวจ หน่วยต่าง ๆ ในสังกัดที่ได้รับมอบอำนาจในการดำเนินการจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติจะต้องตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของการเป็นข้าราชการตำรวจ โดยจะต้องตรวจสอบประวัติของผู้สมัครไปยังกองทะเบียนประวัติอาชญากรซึ่งเป็นหน่วยงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูลและตรวจสอบประวัติการกระทำความผิดของผู้ต้องหาและบุคคลว่ามีประวัติการกระทำความผิดในคดีอาญาหรือไม่ อย่างไร เพื่อนำมาเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของการเป็นข้าราชการตำรวจ กรณี “ไม่เป็นผู้ประพฤติดื้อเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี” แต่มีประเด็นปัญหาข้อกฎหมายว่า ข้อมูลของผู้สมัครที่พบประวัติการกระทำความผิดข้อหาเสพยาเสพติด และได้ผ่านการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดแล้ว และกรณีที่เป็นเยาวชนกระทำความผิดซึ่งกองทะเบียนประวัติอาชญากรได้คัดแยกข้อมูลของผู้สมัครรายดังกล่าวออกจากสารบบหรือฐานข้อมูลประวัติอาชญากรไปแล้ว และได้แจ้งผลการตรวจสอบว่า “ไม่พบประวัติ” โดยกองทะเบียนประวัติอาชญากรได้ถือปฏิบัติตามมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕ และมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อมูลดังกล่าวจะนำมาพิจารณาคุณสมบัติในการเป็นข้าราชการตำรวจจะสามารถดำเนินการได้หรือไม่ อย่างไร และจะเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลหรือขัดต่อกฎหมายหรือไม่ รวมทั้งกรณีที่ส่วนราชการ หน่วยงานภาครัฐ หรือภาคเอกชน ขอตรวจสอบประวัติการกระทำความผิดของผู้สมัครที่พบประวัติการกระทำความผิดข้อหาเสพยาเสพติด และได้ผ่านการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดแล้ว และกรณีที่เป็นเยาวชนกระทำความผิดตามกรณีดังกล่าวข้างต้น กองทะเบียนประวัติอาชญากรสามารถเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้สมัครได้หรือไม่ อย่างไร จึงขอหารือในประเด็นปัญหาดังต่อไปนี้

๑. กองทะเบียนประวัติอาชญากรจะเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับประวัติการกระทำความผิดข้อหาเสพยาเสพติดแต่ได้ผ่านการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดแล้ว และกรณีเป็นเยาวชนกระทำความผิดของผู้สมัครสอบเข้ารับราชการเป็นข้าราชการตำรวจ ให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อประกอบการพิจารณาคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของการเป็นข้าราชการตำรวจกรณีไม่เป็นผู้ประพฤติดื้อเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดีได้หรือไม่ อย่างไร

๒. กองทะเบียนประวัติอาชญากรจะเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับประวัติการกระทำความผิดข้อหาเสพยาเสพติดแต่ได้ผ่านการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดแล้ว และกรณีเป็นเยาวชนกระทำความผิด ให้แก่ส่วนราชการ หน่วยงานภาครัฐ หรือภาคเอกชน ที่ขอตรวจสอบประวัติการกระทำความผิดของบุคคลได้หรือไม่ อย่างไร

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๒/๑๖๗ ลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๓ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) ได้พิจารณาข้อหาหรือของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยมีผู้แทนกระทรวงยุติธรรม (สำนักงานปลัดกระทรวง และกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน) ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า ปัจจุบันสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ ๓๒ การพิมพ์ลายนิ้วมือ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๑ กำหนดห้ามมิให้เปิดเผยข้อมูลประวัติการกระทำความผิด เมื่อมีกฎหมายกำหนดห้ามมิให้เปิดเผยไว้ เป็นการเฉพาะ เช่น กฎหมายว่าด้วยศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว กฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดฯ กรณีที่มีการขอตรวจสอบข้อมูลประวัติการกระทำความผิดดังกล่าว กองทะเบียนประวัติอาชญากรจึงจะไม่เปิดเผยข้อมูลให้ตามที่มีการขอตรวจสอบ แต่ในทางปฏิบัติ หน่วยงานที่ดำเนินการรับสมัครจะตรวจสอบข้อมูลประวัติของผู้สมัครจากฐานข้อมูลอื่น ควบคู่กันไป เนื่องจากหน่วยงานบางแห่งต้องการบุคลากรที่มีคุณสมบัติพิเศษเป็นการเฉพาะ หากตรวจพบว่าผู้สมัครเคยกระทำความผิดอาญาที่มีพฤติการณ์ร้ายแรงหรือกระทำความผิดซ้ำหลายครั้ง อาจเป็นเหตุที่ใช้ประกอบการพิจารณาคัดเลือกของหน่วยงานดังกล่าวได้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงมีแนวคิดที่จะปรับปรุงระเบียบฯ เพื่อให้กองทะเบียนประวัติอาชญากรสามารถเปิดเผยข้อมูล ประวัติของผู้เคยกระทำความผิดสำหรับกรณีดังกล่าวได้

จากข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) พิจารณาแล้ว มีความเห็นในประเด็นที่หารือแต่ละประเด็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เห็นว่า พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕ มีหลักการสำคัญประการหนึ่งที่ได้ถือว่าผู้เสพยาเสพติดมีสภาพเป็นผู้ป่วย มีชื่ออาชญากรฯ ด้วยเหตุนี้ มาตรา ๔๑^๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวจึงบัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดนำข้อเท็จจริงหรือเอกสารหลักฐานใด อันเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่ได้มาจากการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ไปเปิดเผยต่อบุคคลอื่น

ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ ๓๒ การพิมพ์ลายนิ้วมือ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๑

ข้อ ๔ เพื่อประโยชน์ในทางราชการให้กองทะเบียนประวัติอาชญากรนำข้อมูลที่คัดแยกออกจากสารบบหรือฐานข้อมูลประวัติอาชญากรไปแล้วตาม ๒.๒ มาตรวจสอบรายการประวัติหรือบัญชีประวัติของบุคคลได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

๑.๒

๑.๒

๔.๒ มีกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการกำหนดให้ดำเนินการตรวจสอบประวัติการกระทำความผิด เพื่อประกอบการพิจารณากรณีเป็นผู้ประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดีของบุคคลที่จะบรรจุเข้ารับราชการหรือแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสำคัญในองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ แต่ทั้งนี้ ห้ามมิให้มีการเปิดเผยเมื่อมีกฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ เช่น กฎหมายว่าด้วยศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว กฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด เป็นต้น

๑.๒

๑.๒

มาตรา ๓๓ เมื่อคณะอนุกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดวินิจฉัยว่าผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดผู้ใดได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดจนครบถ้วนตามที่กำหนดในแผนการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดและผลการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดเป็นที่พอใจแล้ว ให้ถือว่าผู้นั้นพ้นจากความผิดที่ถูกกล่าวหาตามมาตรา ๑๙ และให้คณะอนุกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดมีคำสั่งให้ปล่อยตัวผู้นั้นไปแล้วแจ้งผลให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการซึ่งยังดำเนินคดีอยู่ทราบ แล้วแต่กรณี

๑.๒

๑.๒

มาตรา ๔๑ ผู้ใดนำข้อเท็จจริงหรือเอกสารหลักฐานใดอันเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่ได้มาจากการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ไปเปิดเผยต่อบุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่เป็นการเปิดเผยในการปฏิบัติตามหน้าที่การสอบสวนหรือการพิจารณาคดี หรือได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

ผู้ใดได้มาหรือล่วงรู้ข้อเท็จจริงใดจากบุคคลตามวรรคหนึ่ง แล้วเปิดเผยข้อเท็จจริงนั้นต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน เว้นแต่เป็นกรณีที่น่าจะเปิดเผยได้ตามวรรคหนึ่ง

หากฝ่าฝืนต้องระวางโทษทางอาญา เว้นแต่เป็นการเปิดเผยในการปฏิบัติตามหน้าที่การสอบสวน หรือการพิจารณาคดี หรือได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการหรือคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพ ผู้ติดยาเสพติด

สำหรับการเปิดเผยข้อมูลประวัติการกระทำความผิดของเด็กหรือเยาวชนนั้น พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ก็ไม่ต้องการให้มีการเปิดเผยประวัติการกระทำความผิดอาญาของเด็กหรือเยาวชนเช่นกัน โดยมาตรา ๘๔^๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวบัญญัติว่า เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิเด็ก หรือเยาวชน ห้ามมิให้เปิดเผยหรือนำประวัติการกระทำความผิดอาญาของเด็กหรือเยาวชนไปพิจารณา ให้เป็นผลร้ายหรือเป็นการเลือกปฏิบัติอันไม่เป็นธรรมแก่เด็กหรือเยาวชนนั้นไม่ว่าในทางใด ๆ เว้นแต่เป็นการใช้ประกอบดุลพินิจของศาลเพื่อกำหนดวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน หากมีการฝ่าฝืน ให้ศาลสั่งระงับการกระทำที่ฝ่าฝืนหรือเพิกถอนการกระทำนั้น และอาจกำหนดค่าเสียหายหรือบรรเทาผลร้าย หรือมีคำสั่งให้จัดการแก้ไขเพื่อเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นตามที่เห็นสมควร นอกจากนี้ การเปิดเผย ประวัติการกระทำความผิดอาญาของเด็กหรือเยาวชน ยังเป็นความผิดที่มีโทษทางอาญาตามมาตรา ๑๓๐^๕ ประกอบมาตรา ๑๙๒^๖ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวอีกด้วย ดังนั้น การที่กองทะเบียนประวัติอาชญากร ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับดังกล่าวและระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ^๗ โดยไม่เปิดเผย ข้อมูลประวัติของบุคคลซึ่งเคยกระทำความผิดข้อหาเสพยาเสพติดและผ่านการฟื้นฟูสมรรถภาพ ผู้ติดยาเสพติดแล้ว และข้อมูลประวัติของบุคคลซึ่งกระทำความผิดอาญาขณะเป็นเยาวชนให้แก่ หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้ดำเนินการรับสมัครและคัดเลือก บุคคลภายนอกเพื่อบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการตำรวจเพื่อประกอบการพิจารณาคุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามของการเป็นข้าราชการตำรวจ จึงเป็นการปฏิบัติที่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติ

มาตรา ๘๔ เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิเด็กหรือเยาวชน ห้ามมิให้เปิดเผยหรือนำประวัติการกระทำความผิดอาญาของเด็กหรือเยาวชนไปพิจารณาให้เป็นผลร้ายหรือเป็นการเลือกปฏิบัติอันไม่เป็นธรรมแก่เด็กหรือเยาวชนนั้นไม่ว่าในทางใด ๆ เว้นแต่เป็นการใช้ประกอบดุลพินิจของศาลเพื่อกำหนดวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน หากมีการฝ่าฝืน ให้ศาลสั่งระงับการกระทำที่ฝ่าฝืนหรือเพิกถอนการกระทำนั้น และอาจกำหนดค่าเสียหายหรือบรรเทาผลร้ายหรือมีคำสั่งให้จัดการแก้ไขเพื่อเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นตามที่เห็นสมควร

เด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดหรือเป็นจำเลยที่อยู่ในระหว่างการควบคุมดูแลของบุคคลหรือองค์การใด ๆ จะต้องได้รับการฟื้นฟูทั้งร่างกายและจิตใจ และส่งเสริมให้มีโอกาสกลับคืนสู่สังคม รวมทั้งได้รับการปฏิบัติด้วยมนุษยธรรมและเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หากมีการแสวงหาประโยชน์ การกระทำอันมิชอบ การทรมาน การลงโทษ การปฏิบัติที่โหดร้ายไร้มนุษยธรรมหรือต่ำช้ารูปแบบอื่น หรือการทำการใด ๆ ที่มีได้เป็นไปเพื่อฟื้นฟูร่างกายหรือจิตใจหรือเพื่อการกลับคืนสู่สังคม และมีลักษณะที่ขัดต่อประโยชน์สูงสุดของเด็กหรือเยาวชน ให้ศาลสั่งระงับหรือเพิกถอนการกระทำที่ฝ่าฝืน และกำหนดค่าเสียหายหรือบรรเทาผลร้ายหรือมีคำสั่งให้จัดการแก้ไขเพื่อเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๑๓๐ ห้ามมิให้ผู้ใดบันทึกภาพ แพร่ภาพ พิมพ์รูป หรือบันทึกเสียง แพร่เสียงของเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง หรือโฆษณาข้อความซึ่งปรากฏในทางสอบสวนของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือในทางพิจารณาคดีของศาลที่อาจทำให้บุคคลอื่นรู้จักตัว ชื่อตัว หรือชื่อสกุลของเด็กหรือเยาวชนนั้น หรือโฆษณาข้อความเปิดเผยประวัติการกระทำความผิด หรือสถานที่อยู่ สถานที่ทำงาน หรือสถานศึกษาของเด็กหรือเยาวชนนั้น

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่การกระทำเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาโดยได้รับอนุญาตจากศาล หรือการกระทำที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการ

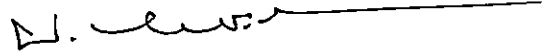
มาตรา ๑๙๒ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๓๐ มาตรา ๑๓๖ หรือมาตรา ๑๕๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดฯ และพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวฯ แล้ว การแก้ไขระเบียบเพื่อให้มีการเปิดเผยข้อมูลตามกฎหมายดังกล่าวให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติตามที่หารือจึงไม่อาจกระทำได้

อย่างไรก็ตาม มาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดฯ กำหนดข้อยกเว้นให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่ได้มาจากการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้ หากได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ดังนั้น หน่วยงานที่รับสมัครและคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นข้าราชการตำรวจที่มีความจำเป็นต้องทราบข้อมูลดังกล่าว จึงต้องขออนุญาตจากคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดตามข้อยกเว้นที่กำหนดไว้ในมาตรานี้ดังกล่าว

ประเด็นที่สอง เห็นว่า เมื่อได้วินิจฉัยไว้ในประเด็นที่หนึ่งแล้วว่ากองทะเบียนประวัติอาชญากรไม่อาจเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับประวัติการกระทำความผิดข้อหาเสพติดได้ผ่านการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดแล้ว และข้อมูลประวัติกรณีเป็นเยาวชนกระทำความผิดได้เนื่องจากการต้องห้ามตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดฯ และพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวฯ กองทะเบียนประวัติอาชญากรจึงไม่สามารถเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวให้แก่ส่วนราชการ หน่วยงานภาครัฐ หรือภาคเอกชนที่ขอตรวจสอบประวัติการกระทำความผิดของบุคคลดังกล่าวได้เช่นเดียวกัน เว้นแต่จะเข้าข้อยกเว้นดังกล่าวข้างต้น

(นายปรณ์ นิลประพันธ์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สิงหาคม ๒๕๖๓